

ten om att rosenfinken även konstaterades häcka intill Kvarnsveden 1965, där 4 pull och föräldrafågeln ringmärktes 30.6. ♂ var fullt utfärgad (BE, BW).

- Bergfink *Fringilla montifringilla*. Häckning konstaterad W om Långsjön, St. Tuna, där en ♂ sågs mata 1 juv 26.6.66 (SAS). Den 6.6 sjöng 2 ♂♂ i Bjursås (JER). 1967 häckade arten på nytt i ovan nämnda område i St. Tuna, då 2 juv sågs tillsammans med matande ♂ 18.6. Den 1.7 iaktogs fyra andra juv fåglar under beskydd av en ♂ (SAS).
- Lappsparv *Calcarius lapponicus*. 6 ♂♂ uppehöll sig vid en större vattensamling på Lusmyren, Borlänge, 3.5.67 (SN). Tillfälligt iakttagen i Floda s:n (SE, GI, JL).

Olov Andersson=OA, Roland Andersson=RA, Gunnar Berggren=GB, Olle Bergman=OB, Stefan Björns=SB, Georg Bornström=GBo, Arvid Cube=AC, Ellen Eklund=EE, Knut Eklund=KE,

Lars Eklund=LE, Ivar Eld=IE, Göte Eljas=GE, Sven Enmalm=SE, Bengt Eriksson=BE, Kenneth Eriksson=KEr, Olof Eriksson=OE, Per-Olov Eriksson=POE, Stig Ersson=SER, Erik Eskilsson=EES, Harry Fors=HF, Rune Frändfors=RF, Claes Grunde=CG, Ulla Grunde=UG, Harald Gustafsson=HG, Gunnar Haglund=GH, Ingrid Haglund=IHa, Ole Halse=OH, Ingemar Hedberg=IH, Gunnar Ingritz=GI, Olle Jansson=OJ, Birger Karlsson=BK, Bengt Larsson=BL, Leif Lidén=LL, Gunnar Lind=GL, Jan Lindblad=JLb, John Lindholm=JL, Sven Lyrnell=SL, Gunde Malmberg=GM, Bonnie Nilsson=BN, Sune Norström=SN, Gustaf Pers=GP, Nils Pers=NP, Sven-Olov Pers=SOP, Tage Pers=TP, Uno Pers=UP, Jan-Erik Petters=JEP, John-Erik Ringsén=JER, Göran Rönning=GR, Sven Samuelsson=SS, Stig-Ake Svensson=SAS, Torbjörn Svensson=TS, Ulf Svensson=US, Björn Tengnér=BT, Gösta Tysk=GT, Sven Tägtström=ST, Bengt Wickholm=BW, Stig Wäström=SW, Sylvia Wäström=SWä.

Dalarnas Ornitologiska Förening
Sune Norström

87411

Närke 1968

- Gråhakedopping *Podiceps griseigena*. 1 ex. i Fågelsjön, Kvismaren 29.4-21.7 (BM, AP, UT).
- Smådopping *Podiceps ruficollis*. I Fågelsjön, Kvismaren 1 ex. hela våren och sommaren fr.o.m. 20.4. 2 ex. sågs 6-7.6 samt 9.7 (Kv. fstn., BR). Vid Oset noterades 1 ex. 22.3 (AM) och 1 ex. 9.6 på 1966 års häckningsplats (RN), medan 1 ex. sågs i Tysslingen 8.6 (HEP).
- Storskarv *Phalacrocorax carbo*. Första vinterobservationen i Närke gjordes 24.2, då 1 ex. sågs sitta på ett ladtak i Kvismaren (LS). Dessutom två höstobservationer av ensamma fåglar i norra Vättern 16.9 och 24.10 (BA, UA, CD).
- Snatterand *Anas strepera*. Endast sedd vid Kvismaren, där arten ökat markant på senare år. 1-2 ex. sågs regelbundet 16.4-21.9, 3 ex. 28.4, 9.5 och 6.7, medan en flock om 6 ex. bokfördes 1.9 (JP, AP, CR).
- Bergand *Aythya marila*. 1 ex. i Vibysjön 2.5 (SL), vid Segersjö 22.9 (EN, JPA) och i Svartån, Örebro 7.11 (DL, NAN).
- Alfågel *Clangula hyemalis*. 1 ex. vid Hampetorp i Storchjälmaren 19.10 (JP, AP, UT).

Året var det fattigaste under 1960-talet för denna art.

- Svarta *Melanitta fusca*. Tre observationer i Hjälmararen under oktober; 4 ex. 6.10 vid Oset (MR), 6 ex. 19.10 och 1 ex. 20.10 vid Hampetorp (RE, GN). En flock om 32 ex. vid L. Rökneön i Vättern 22.10 (UA, CD) är sannolikt den största som setts i Närke.
- Sjörre *Melanitta nigra*. 60 ex. rastade i Skagern 6.5 (LA, TH). Ehuru arten ofta hörs disiga nätter i maj, ses rastande fåglar endast undantagsvis (FoF 57: 1-17). På höststräcket 5 ex. i Storchjälmaren 20.10 (AP, UT) och 20 ex. i tre flockar i norra Vättern 22.10 (UA, CD).
- Salskrake *Mergus albellus*. På den höstetid goda rastlokaler Segersjö i Storchjälmaren nåddes maximum 19-20.10 med 40 ex. (ÖNF). F.ö. föreligger förutom en flock om 13 ex. vid Segersjö 7.4 (JPA) som vanligt åtskilliga rapporter om enstaka fåglar eller flockar om upp till 6 ex. från flera lokaler under såväl vår- som höststräcket.
- Gravand *Tadorna tadorna*. 2 ex. i Tisaren 2.9 (OL).
- Grågås *Anser anser*. 1 par häckade vid Hä-

- gersta, Kvismaren och uppehöll sig med 3 ungar hela sommaren i Fågelsjön (DL, OP, AP). Förmodligen rörde det sig om frittflygande parkgäss från Örebro, även om fåglarna uppträdde mycket skyggt. En flock om 22 ex. sträckte N över Tysslingen 30.3 (AA, DL).
- Spetsbergsgås *Anser fabalis brachyrhynchus*. 1 ex. rastade i Kvismaren 6-16.4 (JOH, JPA).
- Prutgås *Branta bernicla*. En flock om 38 ex. sträckte NE över Kvismaren 2.6 (LSV).
- Vitkindad gås *Branta leucopsis*. 1 ex. vid Resta, Kvismaren 29.3-12.4 (JPA m.fl.).
- Sångsvan *Cygnus cygnus*. 1 ex. i en knölsvanflock i Sjömosjön 15.6 (HEK, LES). Dyliska sommarobservationer är ej tidigare kända från Närke.
- Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*. 5 ex., 2 ad + 3 juv, i en flock om 12 sångsvanar i Tysslingen 29.10.67 (PB). 1968 sågs 24.3 2 ex. och 30.3 1 ex. vid Tysslingen och 31.3 1 ex. i Kvismaren (HEP, JPA, SR).
- Glada *Milvus milvus*. 1 ex. drog N över Kvismaren 13.8 (JG, HEP).
- Brun glada *Milvus migrans*. Två observationer i Kvismaren; 1 ex. 15.5 (KL) och 1 ex. tillsammans med ovannämnda glada 13.8 (JG, HEP). Härmed har fem observationer av denna art gjorts i landskapet.
- Ängshök *Circus pygargus*. 1 hane i Kvismaren 28.4 (HV).
- Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*. Endast 7-8 observationer har gjorts. Ingen häckning är känd.
- Aftonfalk *Falco vespertinus*. 1 gammal hane över Fågelsjön, Kvismaren 15.6 (TL) och 1 par vid Tysslingen i mitten av juli (MR).
- Vaktel *Coturnix coturnix*. Ett flertal observationer av ensamma fåglar i Kvismaren 25.5-14.7. Tillfälligt hördes 2 fåglar 4.6 (Kv. fstn.). Några ex. uppträdde också vid Tysslingen i juni (HEP).
- Mindre sumphöna *Porzana parva*. Minst 3 ex. hördes i Fågelsjön, Kvismaren 15.5-14.6, varav 2 ex. fångades (Kv. fstn., ÖNF).
- Strandskata *Haematopus haematopus*. Häckning konstaterades på ön Kalv i norra Vättern (BA, UA, CD). Som vanligt föreligger dessutom en rad tillfälliga observationer främst under våren och försommaren.
- Kustpipare *Charadrius squatarola*. Tillsam-
- mans med småspovar hördes på kvällen 13.5 denna art på sträck över Kvismaren (DL). Fjällpipare *Charadrius morinellus*. 1 ex. vid Mellringe 11.5 (JPA) och 1 ex. i en flock ljunpipare vid Aldammen, Asker 1.9 (AP, UT).
- Roskarl *Arenaria interpres*. 7 ex. på ön Kalv, Vättern 25.5 (UA, BA, CD) och 1 ex. på en sten i Rynningeviken, Hjälaren 5.6 (RG, BT). På hösten observationer av 1 ex. vid Oset 12.8 (HEP) och 26.8 (JPA) samt vid Aldammen, Asker 31.8 (AP, UT).
- Dubbelbeckasin *Gallinago media*. 1 ex. Hidingebro 21.5 (BS).
- Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*. Spelande fåglar noterades vid flera tillfällen på våren vid Kvismaren (LR), samt vid Velandajön och Labbåsen (KEL, RO).
- Rödspov *Limosa limosa*. Häckning av 1 par i Kvismaren (Kv. fstn.). Tillfälliga iakttagelser av 1 ex. Oset 17.4 (BR) och 22.4 (DL, LR) samt Solberga i Västernärke 6.5 (LA, TH). Myrspov *Limosa lapponica*. En flock om 8 ex. i Kvismaren 24.4 (DL).
- Småsnäppa *Calidris minuta*. 2 ex. vid Oset 28.5 (LJ).
- Brushane *Philomachus pugnax*. Ca 280 ex. uppehöll sig på en översvämmad åker vid Karlslund 6.9 (RN). Flocken torde höra till de största som setts i Närke.
- Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*. 1 ex. noterades vid Kvismaren 8.5 (Kv. fstn.) och 15.8 (JOH) samt vid Oset 6.8 (JA) och 16.8 (BOS).
- Obestämd labb *Stercorarius sp.* 1 mörkt ex. sträckte N över Oset 26.5 (OL, ST).
- Havstrut *Larus marinus*. 2 par häckade på L. Gräsholmen, Vättern (BA).
- Dvärgmåsar *Larus minutus*. 1 fjolårsunge över Fågelsjön, Kvismaren 4.5 (BR) och 1 ex. vid Tysslingen 12.5 (AM, HEP).
- Svarttärna *Chlidonias nigra*. 1 ex. i Kvismaren 3.6, 14.7 och 16.7 samt vid Oset 18.7 och 22.9, medan vid Tysslingen 1 ex. sågs 11.5 och 2 ex. 8.6.
- Smätärna *Sterna albifrons*. 1 ex. sträckte N över Kvismaren 15.6 (ST). Andra fyndet i Närke.
- Turturduva *Streptopelia turtur*. 1 ex. i Kvismaren 24.5.64 (BL, SES).
- Berguv *Bubo bubo*. I mitten av april hördes minst 2 ropande berguvar vid nordvästra

Vätte
i Kils-
fören-
hörde
på se
Hökugg
och 6
mosse
Kattugg
hittac
vinter
lig i
ligt h
bodd:
mare:
gick
fram
på ug
stare
ad lj
Julön
Hemt
helt c
föda
par i
(JS).
Pärlugg
som
ternä
Kilsn
I syc
talt"
rades
nings
Kilsb
Kungsf
vatio
Tyssl
fågel
fstn.)
Härfåg
norre
LES)
maj
Vitrygg
hona
april
bergs
Berglär
vintr
sågs
terad

Vättern (UA, CD, NES). Kring Mullhyttan i Kilsbergen, där Västernärkes Naturvårdsförening länge försökt återinplantera uven, hördes en fågel ropa under två månaders tid på senvintern (RO).

Hökuggla *Sturnia ulula*. 1 ex. i Kvismaren 1.1 och 6.1 (KL, OP, BOS) och 1 ex. vid Ekeby-mossen, Mosås 11.2 (KJ).

Kattuggla *Strix aluco*. Flera utmärklade fåglar hittades döda i södra Kilsbergen under senvintern. Smågnagarförekomsten var obefintlig i trakten, vilket gav utslag i mycket dåligt häckningsresultat. Vid kontroller av bebodda uggleholkar under våren och försommaren samt genom analys av spybollar framgick det, att skalbaggar och grodor men framför allt fågelungar ersatte smågnagarna på ugglornas matsedel. Nyss flygga ungar av stare och taltrast dominerade. Rester av 1 ad ljungpipare hittades i en uggleholk vid Julömossen (LA). På Venalandet norr om Hemfjärden, Hjälmararen saknades kattugglan helt och 1 par vid S. Lången lyckades endast föda upp 2 ungar (RN). Antalet häckande par i Kvismaren var det lägsta sedan 1965 (JS).

Pärluggla *Aegolius funereus*. Svag förekomst som en följd av smågnagarbristen. Från Östernärke rapporteras "1 häckande par vid Kilsmo, därutöver ingen observation" (SE). I sydvästra Kilsbergen "saknades arten totalt" (AL), medan endast 4 ropande ex. noterades under Västernärkes Naturvårdsförenings uggleinventeringar i övriga delar av Kilsbergen (RO).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*. Åtskilliga observationer föreligger från Kvismaren, Oset, Tysslingen och Svartån vid Karlslund. 1 ungfågel ringmärktes i Kvismaren 11.8 (Kv. fstn.).

Härfågel *Upupa epops*. 1 ex. vid Lunger på norra Hjälmarstranden 20.4 (rapp. t. HEK, LES) och 1 ex. vid St. Hagsjön i början av maj (OK).

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*. 1 hona vid Hidingsta från 10.3 till början av april (BR m.fl.). 1 ex. vid St. Axsjön, Kilsbergen 9.8 (OP).

Berglärka *Eremophila alpestris*. 2-3 ex. övervintrade vid Kvismaren 1967-68. Vid Oset sågs 1 ex. 1-6.1 samt 18.1, medan 2 ex. noterades 27.1. I Kvismaren gjordes dessutom

ett par vårobservationer, bl.a. 3 ex. 14.4 (JP), och vid Tysslingen sågs 1 ex. 30.3 och 3 ex. 31.3 (HEP).

Sommargylling *Oriolus oriolus*. 1 ex. i Götunda i samband med en värmebölja redan 20-21.4 (HEK, LES). 1 grön hane i Kvismaren 31.5-1.6 (RG, BT) och vid Tysslingen i mitten av juli (MR), medan 1 utfärgad hane uppehöll sig vid Nyckelhult, Lerbäck de första dagarna i juni (SOH).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*. Av höstens invasion av den smalnåbbade rasen märktes inte mycket i Närke. I Kvismaren gjordes sålunda endast fem, vid Oset fyra och i Mullhyttetrakten fem observationer, medan f.ö. en del spridda iakttagelser rapporterats från skilda håll. De första fåglarna sågs 20.8 och flertalet observationer är från denna månad och från september. Fram till mitten av november rapporterades dock enstaka fåglar, och nötkråkor som möjligen var av denna ras sågs i Östernärke så sent som 15.12. Inga flockar om mer än 13 ex. har setts och i flertalet fall sågs enstaka fåglar eller några få tillsammans. Nötkråkorna har ofta rapporterats vara mycket oskygga.

Ringtrast *Turdus torquatus*. Endast tre iakttagelser; 1 ex. vid Säbylund 19.4 (CS) och 5 ex. i Kvismaren 23.4 (TG) samt 1 ex. vid Tysslingen 28.9 (JÖ).

Näktergal *Luscinia luscinia*. Sammanlagt 10 sjungande fåglar under våren och försommaren med den första iakttagelsen 12.5.

Blåhake *Luscinia s. svecica*. 1 ex. i Örebro 21.5 (LR). På hösten ovanligt talrik, speciellt i Kvismaren, där 51 ex. ringmärktes av Kvismare fågelstation.

Vitstjärnig blåhake *Luscinia svecica cyaneacula*. 1 sjungande ex. i Kvismaren 16.5. Söngen inspelades på band (JP, AP).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*. Tre observationer av sjungande hanar; Karlslund 28.5-11.6 (DL, RN, LR), Östra Kvismaren 31.5-16.6 (JP, AP, BR) och Led, Asker 1-16.6 (JP, AP).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*. Sjungande hanar hörda vid Segersjö, Storchjälmaren 1-3.6 (RG, BT, AZ) och i Kvismaren 14-18.6 (KL, AZ). 1 ex. ringmärktes i Fågelsjön, Kvismaren 29.6 (HJ).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*. 1 ex., sä-

- kerligen samma fågel, sjöng vid Oset 2.7 och 19.7 (BR m.fl.).
- Höksångare *Sylvia nisoria*. 1 ex. ringmärktes i Kvismaren 16.8 (JOH). Sjätte fyndet i Närke.
- Mindre flugsnappare *Ficedula parva*. 1 icke utfärdad fågel sjöng 31.5 strax N Sirsjön i Västernärke. Fågeln uppehöll sig i medelålders granskog med inslag av björk (AL).
- Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*. Tre vårobservationer vid Oset; 3 ex. 18.5 (TL) samt 1 ex. 13.5 (HEP) och 23.5 (ST).
- Varfågel *Lanius excubitor*. Liksom flera tidigare år föreligger ett sommarfynd; 3 ex. på Gåssjömossen 5.7.67 (AL).
- Domherre *Pyrrhula pyrrhula*. En flock om 100 ex. vid Trystorp 6.11 (RO) är möjligen den största som setts i Närke under 1960-talet.
- Rosenfink *Carpodacus erythrinus*. Troligen 6 olika hanar noterades på skilda håll under tiden 30.5–7.7. Häckning ägde rum vid Tysslingen, där 1 par uppehöll sig med 4 flygga ungar i mitten av juli (MR).
- Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*. Riklig häckförekomst på Kilsbergens sluttningar. 16.3 sågs en mängd kullar av just utflugna ungar (LA).
- Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*. 1 par vid Närkes Kil 12.5 (HEP).
- Bergfink *Fringilla montifringilla*. Från södra Kilsbergen rapporteras talrika häckningar. "Skogsbrynen utgjorde favorittillhåll och paren bodde tätt. Många ungar kom dock ej på vingarna. Orsaken var att granen utsetts till boträd i de flesta fall, men bona kläddes ändå med vitt björkflarn utvändigt samt ljusa fjädrar inuti och syntes lång väg. Ca 95 % av alla bona plundrades av nötskricka och ekorre" (LA). Häckning ägde troligen också rum i Lerbäck i sydöstra Närke, där

Södra Västerbotten 1960–1968

Jämfört med de flesta av Sveriges landskap finns ytterst litet publicerat om Västerbottens fågelfauna. Nedanstående är en sammanställning av bidrag från ca 25 ornitologer och mina egna 9-åriga studier i södra Västerbottens kustland, Umeå med närmaste omgivning. Iakttagelserna av klykstjärtad stormsvala, halsbandsflugsnappare och härmsångare är från

- 1 hona ringmärktes 3.6 (SOH) och i Mullhyttetrakten (RO).
- Gulspurv *Emberiza citrinella*. Från hela landskapet rapporteras samstämmigt ökning eller kraftig ökning av den häckande stammen.
- Lappsparv *Calcarius lapponicus*. Åtskilliga observationer vid Kvismaren under året. I januari sågs ensamma fåglar ett par gånger, medan 2 ex. noterades 5.2. Under vårsträcket kan nämnas 5 ex. 21.4 och från sydflyttningen 9 ex. 8.9.

AA=Axel Adolfsson, LA=Lennart Ahlén, UA=Ulf Allvin, BA=Bertil Andersson, JA=Jörgen Andersson, PB=Peter Bernövall, CD=Christer Dernfalk, SE=Stig Enetjärn, RE=Rune Eriksson, JG=Jan Gunnarsson, TG=Torsten Gustafsson, RG=Roger Gyllin, SOH=Sven-Olof Haag, TH=Tore Hanson, JOH=Jan-Olof Hermansson, HJ=Håkan Johannesson, KJ=Kjell Johansson, LJ=Lars Johansson, HEK=Hans-Erik Karlsson, OK=Olle Karlsson, RK=Rune Karlsson, Kv.fstn.=Kvismare fågelstation, AL=Arnold Larsson, BL=Bengt Larsson, KEL=Karl-Erik Larsson, KL=Kent Larsson, SL=Stig Larsson, TL=Tord Larsson, OL=Olle Liljedahl, DL=David Lundegård, AM=Arne Mörnerud, BM=Bo Mörnerud, GN=Gunnar Nilsson, NAN=Nils-Ake Nilsson, RN=Ragnar Nilsson, EN=Erik Norberg, RO=Rune Olsson, HEP=Hans-Erik Pellegaard, JP=Jan Pettersson, OP=Ove Pettersson, AP=Ake Pettersson, JP=Jan Påhlgård, LR=Leif Rapp, SR=Sven Resare, MR=Mats Rosenberg, BR=Bo Runesson, CR=Caj Runesson, LS=Lennart Samzelius, CS=Clark Sinclair, JS=Jan Sondell, LES=Lars-Erik Spritt, NES=Nils-Erik Ström, SES=Sven-Eric Swanqvist, BS=Bertil Svensson, BOS=Bo Svensson, LSV=Lars Svensson, ST=Stefan Thorsell, BT=Bo Thyselius, UT=Urban Toreson, HV=Holger Viberg, AZ=Anders Zetterman, JÖ=Jan Österberg, ÖNF=Östernärkes Naturvårdsförening.

Närkes Ornitologiska Förening
Roger Gyllin, Kent Larsson

Beskrivning

Några av lok
• Ängsbacka
ga lador och
Umeå flygfä
rådet flyter
över och bi
änder mella
dessutom av

• Bergön: 9
Obbola ligge
servationerna
ö vid Umeå
täcks mest av
insprängda l
växer täta v
långgrunda b
utgör SFU-k
område, och
ett fågeltorn.

• Holmöarna:
mil O Umeå
intagit en sär
Ängesön har
bredd av ca
tvärs igenom
smalt alskog
hela ön. Flei
kommer, fra

• Brånsjön:
Strandsjön, l
Umeå. Det i
i Västerbott
främsta. Det
vegetation sa

Artlista

Skäggdoppin,
förbisträck
Tuvan för
9.60 (JM).
(GN). 2 ex
Gråhakedopp
har en k
I Umeåtra
hösten. 1
1 ex. vär
(CR).